

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Ворона Л. І. Актуальні аспекти позашкільної освіти: зарубіжний досвід. *Visnik Zaporiz kogo natsionalnoho universitetu Pedagogicni nauki*. 2021. № 3. С. 13–18. DOI: <http://dx.doi.org/10.26661/2522-4360-2020-3-1-02>.
2. Гуцол Л. М. Педагогічні умови самореалізації студентів вищих навчальних закладів у процесі дозвільної діяльності. автореф. канд. пед. наук 13.00.07. Вінниця 2019. 24 с.
3. Дегтерьова В. А. Позашкільні заклади освіти: генезис розвитку в історичній ретроспективі змісту та напрямів діяльності. *Педагогічний альманах*. 2022. № 51. С. 244–251. DOI: <http://dx.doi.org/10.37915/pa.vi51.377>.
4. Курпеева О. І. Психологічні основи самореалізації студентів в інтегрованому освітньому середовищі: монографія. К.: Талком, 2021. 407 с.
5. Маринич В., Когут І., Шевчук О. Бібліометричний аналіз наукових публікацій за напрямом «інклюзія в спортивній неформальній освіті у базі даних Web of Science Core Collection». *Спортивна медицина, фізична терапія та ерготерапія*. 2024. № 1. С. 19–26. DOI: <http://dx.doi.org/10.32652/spmed.2024.1.19-26>
6. Пустовіт Г. Соціально-педагогічний простір розвитку дитини в сучасних закладах позашкільної освіти. *Молодь і ринок*. 2024. № 9/229. С. 27–31.
7. Сущенко Т. І. Позашкільна педагогіка в добу пріоритету особистості. DOI: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.70-4.3>
8. Формування готовності майбутніх учителів до інноваційної діяльності: теорія і практика: колективна монографія / Авт. кол. О. І. Огієнко, Т. Г. Каложна, Л. О. Мільто, Ю. Л. Радченко, К. В. Котун К., 2016. 258 с.
9. Хамська Н.Б. Досягни свого акме. Авторські педагогічні технології в освітньо-виховному середовищі вищої школи : колективна монографія. Акімова О. В., Каплінський В. В., Галузяк В. М., та ін. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2015. С. 225–250.

REFERENCES

1. Vorona, L. I. (2021). Aktualni aspekty pozashkilnoi osvity: zarubizhnyi dosvid [Current aspects of extracurricular education: foreign experience]. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. Pedagogicni nauky*. № 3. S. 13–18. DOI: <http://dx.doi.org/10.26661/2522-4360-2020-3-1-02> [in Ukrainian]
2. Hutsol, L. M. (2019). Pedagogicni umovy samorealizatsii studentiv vyshchikh navchalnykh zakladiv u protsesi dozvillievoi diialnosti [Pedagogical conditions for self-realization of higher education students in the process of leisure activities]. *Avtoref. kand. ped. nauk 13.00.07. Vinnytsia*. 24 s. [in Ukrainian]
3. Dehterova, V. A. (2022). Pozashkilni zaklady osvity: henezys rozvytku v istorychnii retrospektyvi zmistu ta napriamiv diialnosti [Extracurricular education institutions: genesis of development in the historical retrospective of content and activities]. *Pedahohichniy almanakh*. № 51. S. 244–251. DOI: <http://dx.doi.org/10.37915/pa.vi51.377> [in Ukrainian]

4. Kuprieva, O. I. (2021). *Psikhologichni osnovy samorealizatsii studentiv v intehrovanomu osvithnomu seredovyshtsi: monohrafiia* [Psychological foundations of students' self-realization in an integrated educational environment: monograph]. Kyiv: Talkom. 407 s. [in Ukrainian]
5. Marynych, V., Kohut, I., Shevchuk, O. (2024). *Bibliometrychnyi analiz naukovykh publikatsii za napriamom "inkliuziia v sportyvni neformalnii osviti u bazi danykh Web of Science Core Collection"* [Bibliometric analysis of scientific publications on "inclusion in sports non-formal education" in the Web of Science Core Collection database]. *Sportyvna medytsyna, fizychna terapiia ta erhoterapiia*. № 1. S. 19 – 26. DOI: <http://dx.doi.org/10.32652/spmed.2024.1.19-26> [in Ukrainian]
6. Pustovit, H. (2024). *Sotsialno-pedahohichniy prostir rozvytku dytyny v suchasnykh zakladakh pozashkilnoi osvity* [Socio-pedagogical space for child development in modern extracurricular education institutions]. *Molod i rynek*. 9/229. S. 27–31. [in Ukrainian]
7. Sushchenko, T. I. *Pozashkilna pedahohika v dobu priorytetu osobystosti* [Extracurricular pedagogy in the era of personality priority]. DOI: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.70-4.3> [in Ukrainian]
8. *Formuvannia hotovnosti maibutnykh uchyteliv do innovatsiinoi diialnosti: teoriia i praktyka: kolektyvna monohrafiia* (2016). [Formation of readiness of future teachers for innovative activity: theory and practice: collective monograph]. *Avt. kol.: Ohienko O. I., Kaliuzhna T. H., Milto L. O., Radchenko Yu. L., Kotun K. V.* Kyiv. 258 s. [in Ukrainian]
9. *Khamska, N. B. (2015). Dosiahny svoho akme [Achieve your acme]. In: Avtorski pedahohichni tekhnolohii v osvithno-vykhovnomu seredovyshtsi vyshchoi shkoly: kolektyvna monohrafiia* [Author's pedagogical technologies in the educational environment of higher education: collective monograph]. *Akimova O. V., Kaplinskyi V. V., Haluziak V. M., ta in. Vinnytsia: TOV "Nilan LTD"*. S. 225– 250. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ХАМСЬКА Неліна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, психології та окремих методик, керівник науково-аналітичного відділу КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж».
Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх педагогів.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

KHAMSKA Nelina – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
 Associate Professor of the Department of Pedagogy, Psychology and Specific Teaching Methods of Public Higher Education Institution "Vinnytsia College of Humanities and Education".
Scientific interests: professional training of future teachers.

*Стаття надійшла до редакції 19.03.2026 р.
 Стаття прийнята до друку 29.03.2026 р.*

УДК [378.016:811.111]:[37.091.212:80]:[378.015.3:005.32-021.484](045)

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-223-657-662

ISSN 2415–7988 (Print) ISSN 2521–1919 (Online)

ПАЛАГУТА Ілона –

доктор філософії, старший викладач
 кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації
 Уманського національного університету
 ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6001-7929>
 e-mail: i.palaguta@udpu.edu.ua

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СТІЙКОЇ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті розглянуто проблему формування стійкої мотивації студентів-філологів до вивчення англійської мови у закладах вищої освіти. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх

фахівців-філологів, для яких англійська мова є не лише навчальною дисципліною, а й основним інструментом професійної діяльності та основою професійної самореалізації.

У статті проаналізовано сучасні підходи до визначення поняття «мотивація» в контексті іноземної освіти, зокрема соціально-психологічну концепцію інтегративної та інструментальної мотивації, концепцію самостійного визначення мотивації, а також положення щодо динамічного характеру мотиваційних процесів.

Проведено аналіз зарубіжних наукових досліджень, де мотивація представлена як багатоплановий процес, що поєднує особистісні, соціальні, когнітивні та емоційні складові. Визначено роль внутрішньої та зовнішньої мотивації у забезпеченні стабільності навчальної діяльності студентів. Значну увагу приділено вивченню інтегративної й інструментальної мотивації та їхнього впливу на ефективність і тривалість опанування мовною компетентністю.

У статті обґрунтовано значення сприятливого освітнього середовища, педагогічної підтримки студентів-філологів, розвитку їхньої самостійності і інтеграції професійного змісту у навчання, а також використання інтерактивних методів і навчальних підходів, зорієнтованих на реальне застосування мовних навичок. Визначено основні труднощі, які знижують мотивацію студентів-філологів: мовна тривожність, страх помилок, невідповідність змісту навчання особистісним інтересам, надмірна орієнтація на формальне оцінювання.

Дослідження підтверджує, що розвиток стабільної мотивації студентів-філологів до вивчення англійської мови у закладах вищої освіти відбувається при одночасному застосуванні особистісно орієнтованого підходу, професійної спрямованості навчання та ефективної групової взаємодії. Підкреслено важливість комплексного підходу до організації освітнього процесу, спрямованого на формування внутрішньої мотивації студентів і підвищення їхньої успішності у вивченні іноземної мови.

Ключові слова: мотивація, стійка мотивація, студенти-філологи, англійська мова, інтегративна мотивація, інструментальна мотивація, заклад вищої освіти, іноземна компетентність.

PALAGUTA Iona –

Doctor of Philosophy, Senior Lecturer of Faculty of Foreign Languages and Intercultural Communication
Uman National University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6001-7929>
e-mail: i.palaguta@udpu.edu.ua

PROBLEMS OF FORMING SUSTAINABLE MOTIVATION OF PHILOLOGY STUDENTS IN LEARNING ENGLISH IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

The article discusses a problem of forming a sustainable motivation of philology students in learning English in higher education institutions. The relevance of the study is determined by the necessity to improve the effectiveness of a professional training of future philology specialists, for whom English is not only an academic discipline but also the main tool of a professional activity and the basis of a professional self-realization.

The article analyzes the modern approaches to defining a concept "motivation" in the context of foreign language education, in particular, the socio-psychological concept of an integrative and an instrumental motivation, the concept of a self-determination of motivation, as well as the regulations according to the dynamic nature of motivational processes.

An analysis of foreign scientific research is conducted, where motivation is presented as a multifaceted process that combines personal, social, cognitive, and emotional components. The role of an internal and an external motivation in ensuring the stability of students' learning activities is determined. Considerable attention is paid to the study of an integrative and an instrumental motivation and their impact on the effectiveness and duration of a language competence acquisition.

The article substantiates an importance of a supportive educational environment, pedagogical support for philology students, the development of their independence and the integration of a professional content into learning, as well as the use of interactive methods and teaching approaches focused on the practical application of language skills. The main difficulties that reduce the motivation of philology students are identified: language anxiety, fear of mistakes, mismatch between the content of learning and personal interests, excessive focus on a formal assessment.

The study confirms that the development of a stable motivation among philology students in learning English in higher education institutions occurs with the simultaneous application of a personality-oriented approach, professional orientation of learning, and an effective group interaction. The importance of a comprehensive approach to the organization of an educational process aimed at forming students' internal motivation and improving their success in learning a foreign language is emphasized.

Key words: motivation, stable motivation, philology students, English language, integrative motivation, instrumental motivation, higher education institution, foreign language competence.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Протягом усього життя людина стикається з таким поняттям як «мотивація» для задоволення своїх потреб, як фізіологічних, так і духовних. Що стосується навчання, то мотивація до вивчення певної дисципліни виникає по-різному. При цьому, як показує практика, особливо складною є ситуація з вивченням іноземних мов у закладах вищої освіти. За даними багатьох досліджень, мотивація до вивчення іноземних мов поступово знижується з переходом студента з одного курсу на інший. Також було встановлено, що перед тим, як студенти починають вивчати іноземну мову на першому курсі навчання в університеті, вони мають високу мотивацію. Студенти першого курсу виявляють бажання розмовляти англійською мовою, їм цікаво читати вірші та співати пісні іноземною мовою, дізнаватися більше про інші країни, де розмовляють англійською мовою. Слід зазначити, що більшість студентів

виявляють бажання вивчати англійську мову, щоб мати можливість спілкуватися зі студентами з інших країн за допомогою листування.

Багато дослідників вважають, що зниження мотивації студентів до вивчення іноземних мов є об'єктивним процесом, якого просто не можна уникнути. Вважаючи мотивацію найважливішим елементом у процесі вивчення англійської мови, необхідно звернути увагу на таке питання: мотивація з боку студента пов'язана з його власними переконаннями, потребами, які він реалізує.

Саме з огляду на зазначені чинники процес формування мотивації студентів до опанування англійської мови у закладі вищої освіти є непростим і потребує комплексного підходу.

Саме тому актуальним постає дослідження особливостей формування стійкої мотивації студентів-філологів, для яких англійська мова виступає не лише

навчальною дисципліною, а й професійним інструментом та складником професійної ідентичності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У зарубіжному науковому просторі проблема мотивації до опанування іноземних мов займає провідне місце серед актуальних дослідницьких напрямів. Засновником соціально-психологічного підходу до дослідження мотивації у сфері іншомовної освіти вважається Роберт Гарднер (Robert Gardner), який обґрунтував поняття інтегративної та інструментальної мотивації та довів, що позитивне сприйняття культури носіїв мови сприяє ефективнішому її вивченню.

Суттєвий акцент на динамічності мотивації та її зумовленості освітнім контекстам робила Емма Юшіода (Ema Ushioda) [16], наголошуючи на важливості розвитку студентської автономії та наданні навчальним цілям особистісної значущості.

Вагомий внесок у дослідження психологічних основ внутрішньої мотивації зробили Едвард Десі (Edward Deci) та Річард Расн (Richard Ryan) [3], запропонувавши теорію самодетермінації. Дослідники встановили, що задоволення основних потреб особистості саме в автономії, компетентності та соціальної взаємодії, які сприяють формуванню стійкої навчальної мотивації. Афективні аспекти засвоєння мови стали предметом дослідження Стефана Крашена (Stephen Krashen), який увів поняття «афективного фільтра» як психологічного бар'єра, що може знижувати мотивацію та успішність навчання. Взаємозв'язок навчальних стратегій із мотиваційними процесами та їхню значущість було обґрунтовано Ребеккою Оксфорд (Rebecca Oxford) [12].

Отже, у зарубіжних дослідженнях мотивація до вивчення іноземної мови розглядається як багатовимірне явище, що поєднує соціально-психологічні, когнітивні та особистісні чинники. Водночас опрацювання наукової літератури засвідчує, що значна частина моделей розроблена у загальному контексті навчання другої мови й не враховує специфіку професійної підготовки майбутніх філологів.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні та комплексному аналізі проблем формування стійкої мотивації студентів-філологів до вивчення англійської мови у закладах вищої освіти, виявленні чинників, які впливають на рівень їхньої навчальної активності, а також визначенні ефективних педагогічних умов, методів і стратегій підвищення внутрішньої та професійно спрямованої мотивації в освітньому процесі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вивчення мов, зокрема англійської мови як іноземної, відіграє вирішальну роль у сучасному світі, де володіння мовою забезпечує ефективну комунікацію та участь у глобальних контекстах. Вивчення мови визначається як процес набуття здатності розуміти, говорити, читати та писати іноземною мовою, передбачає багатогранні зусилля, спрямовані на вдосконалення навичок аудіювання, читання, письма та говоріння [5]. Вивчення англійської мови набуло особливої актуальності у зв'язку з її глобальним поширенням та необхідністю формування мовленнєвих навичок у тих, хто опановує другу або іноземну мову [13]. Вивчення англійської мови дозволяє студентам розширити свої перспективи, покращити комунікативні навички та відкрити нові можливості у майбутньому. Отже, вивчення англійської мови

допомагає студентам краще орієнтуватися у сучасному світі та бути частиною глобального комунікативного простору [15].

Знання англійської мови відіграє важливу роль в академічній успішності студентів, надаючи їм доступ до глобальних знань і можливостей. Рівень володіння англійською мовою не тільки високо цінується для спілкування студентів з однолітками, але й вважається необхідним для їхнього академічного успіху [6].

Таким чином, крім простого спілкування, володіння англійською мовою відкриває доступ до вищої освіти, сприяє розвитку міжкультурної комунікації та розширює можливості професійного зростання. Для багатьох студентів, особливо тих, хто вивчає англійську як іноземну або другу мову, цей шлях сповнений викликів. З. Аманкулова (Amankulova Z.) та С. Сейсембієва (Seisembieva S.) визначають вивчення англійської мови як другої або іноземної мови як процес, який проходять особи, чия рідна мова відрізняється від англійської та часто вимагає формального навчання [10]. Н. Місбах (Misbah N.), М. Мохамед (Mohamad M.), М. Юнус (Yunus M.) виділяють кілька перешкод, з якими стикаються студенти: обмежений словниковий запас, втручання рідної мови у процес вивчення іноземної мови та соціально-економічні обмеження, які в сукупності перешкоджають ефективній мовній практиці та прогресу [10].

Мотивація відіграє важливу роль у вивченні англійської мови, спонукає студентів до навчальної діяльності та допомагає їм налагодити «міцні відносини» з навчальним середовищем [4]. Коли студенти відчують свою мотивацію до навчання, вони співпрацюють з іншими та досягають найвищих результатів. Це допомагає їм наполегливо навчатися та виконувати завдання на найвищому рівні [7]. Студенти також відчують себе цінними та намагаються покращити свої оцінки у навчанні [17].

Мотивація є одним з основних факторів, які впливають на ентузіазм студентів до вивчення англійської мови [2]. Студенти з вищим рівнем мотивації та позитивним ставленням до вивчення англійської мови, як правило, працюють старанніше і вивчають мову ніж студенти з нижчим рівнем мотивації [8]. Мотивація сприяє залученню до навчального процесу, заохочуючи студентів до наполегливості та досягнення кращих результатів у вивченні мови [9]. Вона також допомагає студентам розпізнавати, які результати є корисними, а які є перешкодою, що дозволяє їм відповідно коригувати свої зусилля [14].

У процесі вивчення англійської мови виокремлюють різні типи мотивації. Одним із них є інтегративна мотивація, що передбачає прагнення опанувати мову з метою пізнання культури, традицій і способу життя людей, які нею спілкуються. Студенти з інтегративною мотивацією прагнуть зрозуміти та оцінити культуру, історію та цінності людей, які розмовляють цією мовою, часто через те, що вони глибоко поважають цю культуру або планують стати її частиною в майбутньому. Цей тип мотивації діє тоді, коли студент вивчає англійську мову, тому що планує жити в англійській країні, любить англійську літературу, музику, фільми і хоче повністю зануритися в англійське середовище. Цей тип мотивації часто пов'язаний з більш глибоким, стійким інтересом студента до вивчення мови, оскільки він

походить від особистого зв'язку або бажання навчатися [11].

З іншого боку, інструментальна мотивація характеризується практичною метою та чіткою орієнтацією на досягнення певних результатів. Студенти з такою мотивацією вивчають англійську мову з практичних міркувань, таких як поліпшення кар'єрних перспектив, складання іспиту або проходження співбесіди при прийомі на перспективну роботу. Цей тип мотивації визначається зовнішніми факторами, такими як фінансова вигода, соціальний статус або виконання академічних вимог, а не бажанням культурної інтеграції або особистим задоволенням. Наприклад, студент може вивчати англійську мову, щоб отримати кращу роботу в майбутньому або професіонал може потребувати вдосконалення своїх мовних навичок для ведення міжнародного бізнесу. Хоча інструментальна мотивація може бути дуже ефективною для досягнення конкретних короткотривалих цілей, вона не завжди призводить до тривалого володіння англійською мовою або глибокої відданості їй.

Розглядаючи стійку мовну компетенцію, студенти з інтегративною мотивацією часто розвивають сильніший емоційний та особистий зв'язок з мовою, що сприяє кращому навчанню та довготривалій відданості їй. Такі студенти продовжують використовувати та вдосконалювати мову навіть після досягнення початкових цілей. Вони мають особисті причини або культурний інтерес, вони схильні поглиблювати практику мови через розмови, культурні заходи або через медіа. Таке захоплення вивченням англійської мови сприяє вищому рівню володіння мовою, особливо в комунікативних навичках, таких як говоріння та аудіювання. З іншого боку, інструментальна мотивація може ефективно змусити студентів досягти конкретних цілей у коротший проміжок часу, таких як складання іспитів або відповідність професійним стандартам. Однак, після того як практичну мету досягнуто, студенти можуть втратити інтерес до подальшого вдосконалення своїх навичок у вивченні іноземної мови. Студенти з інструментальною мотивацією можуть більше зосередитися на механічному заучуванні або підготовці до іспитів, що може призвести до вужчого, менш всебічного розвитку [11].

Розглядаючи підходи та стратегії до навчання, студенти з інтегративною мотивацією беруть участь в активних навчальних заходах, які проводяться у закладі вищої освіти. Студенти можуть зосередитися на розмовах з носіями мови, брати участь в обмінах культурним досвідом або занурюватися в автентичні мовні матеріали (такі як книги, фільми або новини). Їхня мотивація змушує їх зосередитися на вільній мові, культурному розумінні та спілкуванні, що робить їх більш вправними у використанні мови в реальному житті. Студенти з інструментальною мотивацією можуть більше зосередитися на конкретних завданнях або результатах, таких як граматичні вправи, запам'ятовування лексики або підготовка до іспитів. Їхня мета може бути зосереджена на точності, чіткості та виконанні зовнішніх вимог. Хоча це може призвести до хороших оцінок на іспитах або технічній мовної компетентності, це не обов'язково перетворюється на вільне володіння розмовною мовою або культурну грамотність.

Обидва типи мотивації можуть привести до успіху, але досвід студента і практична цінність англійської мови можуть відрізнятись. Студенти з інтегративною мотивацією часто демонструють більш контрольований досвід, оскільки їх мотивують особисті інтереси та схильність до вивчення англійської мови. Студенти з інструментальною мотивацією часто досягають успіху в досягненні конкретних цілей, можуть розглядати вивчення мови як засіб для досягнення своєї мети, а не як приємний або збагачуючий досвід. Як інтегративна, так і інструментальна мотивація відіграють важливу роль у вивченні англійської мови, але вони впливають на студентів неоднаково. Інтегративна мотивація призводить до більш інтенсивного, довготривалого оволодіння мовою та культурного розуміння, тоді як інструментальна мотивація може бути ефективною для досягнення миттєвих, практичних цілей. Найкращі результати часто досягаються, коли студенти здатні поєднувати обидва типи мотивації, балансуєючи особистий інтерес з їхніми практичними цілями.

Викладач відіграє важливу роль у формуванні та підтримці мотивації студентів під час навчання в закладі вищої освіти. Коли викладач сам захоплений певною темою і бере активну участь у процесі навчання, це створює позитивну, енергійну атмосферу, яка може надихати і мотивувати студентів до навчання. Викладач, який мотивує студентів до вивчення англійської мови повинен володіти певними рисами характеру. Викладач, який виявляє захоплення і глибокий інтерес до вивчення мови, може бути прикладом для наслідування для студентів. Студенти копіюють поведінкові риси свого викладача, сприймають завдання більш позитивно і тому досягають кращих результатів у вивченні мови з таким викладачем. Викладач, який мотивує студентів до вивчення мови часто вносить креативність і динаміку в свої методики викладання, включаючи мотиваційні завдання, приклади з реального життя та елементи культури, які роблять вивчення мови більш цікавим. Такий інтерактивний підхід має на меті підтримати інтерес студентів до навчання і мотивувати їх брати активну участь на заняттях. Коли викладач виявляє ентузіазм, це може створити більш розслаблену та сприятливу атмосферу серед студентів. З таким викладачем, студенти почуватимуться комфортніше, не бояться розмовляти іноземною мовою та робити помилки, тому що відчують, що їхній викладач зацікавлений у їхньому прогресі та успіху [11].

Сприятливе навчальне середовище є надзвичайно важливим для підвищення мотивації студентів. Таке середовище забезпечує емоційну, академічну та соціальну підтримку, що заохочує студентів ризикувати, бути наполегливими та отримувати задоволення від навчального процесу у закладі вищої освіти. Сприятливе навчальне середовище, де студенти почуватимуть себе у безпеці, їх поважають та заохочують до самовираження, допомагає зменшити їхню тривожність і страх перед невдачею. У такому середовищі студенти відкривають для себе нові можливості, задають викладачу питання, які їх цікавлять та беруть активну участь у заходах, які проводяться в університеті.

Сприятливе середовище часто включає диференційоване навчання, яке відповідає різноманітним

потребам студентів. Коли викладачі враховують індивідуальні особливості навчання, сильні та слабкі сторони кожного студента, вони можуть удосконалити свої заняття, щоб краще залучити до них кожного студента у групі. Індивідуальна підтримка, така як забезпечення навчальної допомоги слабшим студентам або сприяння у навчанні студентам, які добре володіють навчальним матеріалом, об'єднання слабких і сильних студентів, допомагає викладачу підтримувати мотивацію на різних рівнях розвитку здібностей здобувачів освіти.

Сприятливе навчальне середовище інтегрує практичне застосування мови в реальному житті, роблячи її більш значущою та практичною. Наприклад, студенти можуть бути більш мотивовані вивчати англійську мову, якщо їхні заняття стосуються поточних подій, популярної культури або тем, що відповідають їхнім особистим інтересам. Структуроване навчальне середовище з чіткими цілями, очікуваннями та системами зворотного зв'язку також сприяє мотивації студентів. Студенти, які розуміють, чого від них очікують, і можуть відстежувати свій прогрес у досягненні конкретних цілей, залишаються мотивованими, оскільки спостерігають поступове покращення своїх результатів.

Взаємодія з однолітками може значно впливати на мотивацію, особливо в умовах спільного навчання в університеті. Позитивні відносини з однолітками та групова динаміка сприяють формуванню почуття приналежності, спільних навчальних цілей та здорової конкуренції, що підвищує мотивацію. Коли студенти працюють разом на групових заняттях або виконують якісь мовні завдання, вони надають взаємну підтримку, діляться ідеями та навчаються один у одного. Таке спільне середовище може підвищити мотивацію, оскільки студенти відчувають себе менш ізольованими в процесі навчання. Підтримка однолітків може допомогти прояснити сумніви, запропонувати альтернативні пояснення та закріпити знання через практику.

Отже, група студентів із сильним відчуттям єдності та спільною метою сприяє створенню сприятливого навчального середовища, в якому студенти заохочують один одного до навчання. Дивлячись на успіхи однокласників, інші студенти можуть докладати більше зусиль до свого власного навчання. Схвальні відгуки інших студентів, формальні чи неформальні, можуть зміцнити впевненість в собі і підвищити мотивацію до самовдосконалення. Взаємодія з іншими студентами здатна створити конкурентне середовище, яке мотивує студентів досягати кращих результатів у вивченні мови. Коли студенти помічають, як їхні однолітки досягають успіху, це може викликати бажання зрівнятися з ними або перевершити їхні досягнення [11].

Для багатьох студентів важливим є прагнення стати частиною студентського колективу або бути частиною соціальної групи може бути також джерелом мотивації. Якщо вивчення мови цінується і схвалюється серед однокласників, студенти більш схильні вкладати зусилля у власне навчання. І навпаки, якщо однокласники знецінюють дисципліну, яку вони вивчають або не приймають академічних вимог, це може знизити їхню мотивацію. Тому позитивний вплив однолітків може бути вирішальним для підтримки або підвищення мотивації студентів до вивчення англійської мови.

Вивчення будь-якої мови супроводжується низкою труднощів, які можуть послаблювати мотивацію. Студенти, які вивчають мову, часто стикаються з різними проблемами, які можуть перешкоджати їхній мотивації.

Усвідомлення цих труднощів є необхідною передумовою їхнього успішного подолання:

- багато студентів відчувають тривогу через те, що можуть зробити помилки перед однокурсниками або викладачами, які можуть призвести до втрати впевненості в собі та небажання брати участь у мовленнєвих або письмових завданнях;

- коли мовні матеріали здаються повторюваними або занадто складними, студенти можуть втратити інтерес, особливо, якщо зміст не відповідає їхнім особистим цілям або інтересам;

- вивчення мови вимагає багато часу і деякі студенти можуть втратити мотивацію, коли відчувають, що не досягають бажаних результатів у рамках передбаченого навчального плану;

- зовнішні фактори, такі як необхідність скласти іспит, очікування батьків або їхні вимоги до навчання іноді можуть зробити вивчення мови тягарем, знижуючи внутрішню мотивацію студентів [11].

Викладання мови не передбачає повного контролю кожного кроку студента, студенти повинні робити помилки, щоб зрозуміти і засвоїти навчальний матеріал в повному обсязі. Роль викладача в цьому процесі полягає в тому, щоб спостерігати, підтримувати, сприяти кращому засвоєнню навчального матеріалу і виправляти помилки студентів під час вивчення мови. Крім того, ідеально, коли студенти можуть вибирати теми або матеріали для вивчення відповідно до навчальної програми.

Таким чином, надання студентам можливості впливати на власне навчання шляхом вибору тем і навчальних завдань сприяє підвищенню їхньої мотивації. Крім того, практичні, інтерактивні методи навчання, такі як дискусії або спільна групова робота, підтримують зацікавленість студентів у вивченні мови. І звичайно, важливо також навчити студентів долати труднощі або отримувати користь від своїх помилок. Заохочення до розумової активності спрямоване на допомогу студентам зрозуміти те, що їхні зусилля і практика матимуть позитивний вплив у вивченні мови і що невдачі є нормальною частиною навчання.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Отже, проблема формування стійкої мотивації студентів-філологів до вивчення англійської мови залишається актуальною в умовах сучасної вищої освіти. Мотивація виступає не лише передумовою успішного оволодіння мовою, а й визначальним чинником професійного становлення майбутнього фахівця. Нестійкість мотивації зумовлюється низкою об'єктивних і суб'єктивних факторів: особливостями організації освітнього процесу, рівнем підготовки студентів, домінуванням формального оцінювання та недостатньою практичною реалізацією мовних знань. Формування стійкої мотивації можливе за умови впровадження особистісно-орієнтованого підходу, інтеграції професійного контексту у навчання, створення сприятливого освітнього середовища та підтримки автономії студентів. Комплексне врахування цих аспектів сприятиме підвищенню ефективності навчання та розвитку

внутрішньої потреби у вдосконаленні іншомовної компетентності.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Amankulova Z. I., & Seisembieva S. K. Teaching English as a foreign language. *Analele Universitatii Din Craiova, Seria Filozofie*. 2011. 33(1–2). P. 271–279.
2. Azar A. S., & Tanggaraju D. Motivation in second language acquisition among learners in Malaysia. *Studies in English Language and Education*. 2020. 7(2). P. 323–333.
3. Deci E. L., Ryan R. M. Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior. New York : Plenum Press, 1985. 371 p.
4. Dornyei Z., & Muir C. Creating a motivating classroom environment. In *Second handbook of English language teaching*. 2019. P. 719–736.
5. Fucekova M., & Metruk R. Developing English skills by means of mobile applications. Electronic dictionaries View project Pedagogical Practice as a Determining Factor concerning Modern Teacher Adaptation in the Context of Knowledge Society. *View project DEVELOP*. 2018. 66. P. 4.
6. Haidar S., & Fang F. English language in education and globalization: a comparative analysis of the role of English in Pakistan and China. *Asia Pacific Journal of Education*. 2019. 39(2). P.165–176.
7. Huang B., Hew K. F., & Lo C. K. Investigating the effects of gamification-enhanced flipped learning on undergraduate students' behavioral and cognitive engagement. *Interactive Learning Environments*. 2019. 27(8). P. 1106–1126.
8. Lamb M. A self system perspective on young adolescents' motivation to learn English in urban and rural settings. *Language Learning*. 2012. 62(4). P. 997–1023.
9. Malone T. W., & Lepper M. R. Making learning fun: A taxonomy of intrinsic motivations for learning. In *Aptitude, learning, and instruction*. 2021. P. 223–254.
10. Misbah N. H., Mohamad M., Yunus M. M., & Ya'acob A. Identifying the Factors Contributing to Students' Difficulties in the English Language Learning. *Creative Education*. 2017. 08(13). P. 1999–2008.
11. Nikitina N. S. A. L. Kotkovets. Motivation in English teaching and learning. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnosvitnii shkolakh*. 2024. № 97.
12. Oxford, R. L. *Language Learning Strategies: What Every Teacher Should Know*. Boston : Heinle & Heinle, 1990. 342 p.
13. Rao P. S. The importance of teaching language skills to the second or foreign language learners of english: A comprehensive study. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*. 2019. 9(4). P. 6.
14. Sevil-Serrano J., Aibar A., Abós, A., Generelo E., & García-González L. Improving motivation for physical activity and physical education through a school-based intervention. *The Journal of Experimental Education*. No. 90(2). P. 383–403.
15. Sobirova Robiyahon Maxamatismoyilovna. "Enhancing intrinsic and extrinsic motivation in learning English through non-philological groups". *European Scholar Journal*. February 2021. Vol. 2 No. 2.
16. Ushioda E. *Teaching and Researching Motivation*. 2nd ed. London : Routledge, 2011. 280 p.
17. Zainuddin Z. Students' learning performance and perceived motivation in gamified flipped-class instruction. *Computers & Education*. 2018. No. 126. P. 75–88.

REFERENCES

1. Amankulova, Z. I., & Seisembieva, S. K. (2011). Teaching English as a foreign language. *Analele Universitatii Din Craiova, Seria Filozofie*. 33(1–2). P. 271–279. [in English]
2. Azar, A. S., & Tanggaraju, D. (2020). Motivation in second language acquisition among learners in Malaysia. *Studies in English Language and Education*. 7(2). P. 323–333. [in English]

3. Deci, E. L., Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior*. New York : Plenum Press, 371 p. [in English]
4. Dornyei, Z., & Muir, C. (2019). Creating a motivating classroom environment. In *Second handbook of English language teaching*. P.719–736. [in English]
5. Fucekova, M., & Metruk, R. (2018). Developing English skills by means of mobile applications. Electronic dictionaries View project Pedagogical Practice as a Determining Factor concerning Modern Teacher Adaptation in the Context of Knowledge Society, ITMS code 312011AFW8 View project DEVELOP. 66. 4. [in English]
6. Haidar, S., & Fang, F. (2019). English language in education and globalization: a comparative analysis of the role of English in Pakistan and China. *Asia Pacific Journal of Education*. 39(2). P.165–176. [in English]
7. Huang, B., Hew, K. F., & Lo, C. K. (2019). Investigating the effects of gamification-enhanced flipped learning on undergraduate students' behavioral and cognitive engagement. *Interactive Learning Environments*. 27(8). P. 1106–1126. [in English]
8. Lamb, M. (2012). A self system perspective on young adolescents' motivation to learn English in urban and rural settings. *Language Learning*. 62(4). P. 997–1023. [in English]
9. Malone, T. W., & Lepper, M. R. (2021). Making learning fun: A taxonomy of intrinsic motivations for learning. In *Aptitude, learning, and instruction*. P. 223–254. [in English]
10. Misbah, N. H., Mohamad, M., Yunus, M. M., & Ya'acob, A. (2017). Identifying the Factors Contributing to Students' Difficulties in the English Language Learning. *Creative Education*. 08(13). P. 1999–2008. [in English]
11. Nikitina, N. S. A. L. (2024). Kotkovets. Motivation in English teaching and learning. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnosvitnii shkolakh*. № 97. [in English]
12. Oxford, R. L. *Language Learning Strategies: What Every Teacher Should Know*. Boston : Heinle & Heinle, 1990. 342 p. [in English]
13. Rao, P. S. (2019). The importance of teaching language skills to the second or foreign language learners of english: A comprehensive study. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*. 9(4). 6. [in English]
14. Sevil-Serrano, J., Aibar, A., Abós, A., Generelo, E., & García-González, L. (2022). Improving motivation for physical activity and physical education through a school-based intervention. *The Journal of Experimental Education*. 90(2). P. 383–403. [in English]
15. Sobirova Robiyahon Maxamatismoyilovna. "Enhancing intrinsic and extrinsic motivation in learning English through non-philological groups". *European Scholar Journal*. Vol. 2 No. 2. February 2021. [in English]
16. Ushioda, E. *Teaching and Researching Motivation*. 2nd ed. London : Routledge, 2011. 280 p. [in English]
17. Zainuddin, Z. (2018). Students' learning performance and perceived motivation in gamified flipped-class instruction. *Computers & Education*. 126. P. 75–88. [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ПАЛАГУТА Ілона – доктор філософії, старший викладач кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації Уманського національного університету.

Наукові інтереси: порівняльна педагогіка, вивчення англійської мови у закладах вищої освіти.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

PALAGUTA Ilona – Doctor of Philosophy, Senior Lecturer of Faculty of Foreign Languages and Intercultural Communication of Uman National University.

Scientific interests: comparative pedagogy, teaching English in higher education institutions.

Стаття надійшла до редакції 19.03.2026 р.

Стаття прийнята до друку 29.03.2026 р.